

II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

RÅDET

RÅDETS DIREKTIV 93/13/EØF

af 5. april 1993

om urimelige kontraktvilkår i forbrugerftaler

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE
FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det
Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 100 A,

under henvisning til forslag fra Kommissionen ⁽¹⁾,

i samarbejde med Europa-Parlamentet ⁽²⁾,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og
Sociale Udvalg ⁽³⁾, og

ud fra følgende betragtninger :

Det er nødvendigt at vedtage foranstaltninger med
henblik på gradvis oprettelse af det indre marked i løbet
af perioden indtil den 31. december 1992; det indre
marked indebærer et område uden indre grænser med fri
bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapi-
tal;

medlemsstaternes love om vilkårene i aftaler mellem
sælgere af varer eller leverandører af tjenesteydelser på
den ene side og forbrugere på den anden side er meget
forskellige, hvilket bevirker, at de nationale markeder for
varer og tjenesteydelser frembyder forskelle for forbru-
gerne, og at der kan opstå fordrejning af konkurrencevil-
kårene blandt sælgere og leverandørerne af tjenesteydel-
ser, navnlig når de sælger og leverer i andre medlemssta-
ter;

navnlig medlemsstaterne lovgivning om urimelige
kontraktvilkår i forbrugerftaler afviger stærkt fra hinan-
den;

det påhviler medlemsstaterne at sørge for, at der ikke fast-
sættes urimelige kontraktvilkår i forbrugerftaler;

forbrugerne kender normalt ikke de andre medlemsstater
lovgivning om aftaler om salg af varer eller levering af
tjenesteydelser; dette manglende kendskab kan afholde
dem fra at erhverve varer eller tjenesteydelser direkte i en
anden medlemsstat;

for at lette etableringen af det indre marked og beskytte
borgerne i deres egenskab af forbrugere ved erhvervelse af
varer og tjenesteydelser gennem aftaler, der er omfattet af
andre medlemsstater love, er det vigtigt at fjerne urime-
lige kontraktvilkår fra disse aftaler;

dette vil lette arbejdet for sælgere af varer og leverandører
af tjenesteydelser, både i deres hjemland og på hele det
indre marked; konkurrencen bliver dermed stimuleret,
hvilket vil give EF-borgerne større valgmuligheder som
forbrugere;

det blev i Fællesskabets to programmer for en politik
vedrørende forbrugerbeskyttelse og -oplysning ⁽⁴⁾ under-
streget, at det er vigtigt at beskytte forbrugerne mod
urimelige kontraktvilkår; denne beskyttelse skal sikres
ved love og andre forskrifter, der enten skal harmoniseres
på fællesskabsplan eller vedtages direkte på dette plan;

⁽¹⁾ EFT nr. C 73 af 24. 3. 1992, s. 7.

⁽²⁾ EFT nr. C 326 af 16. 12. 1991, s. 108, og

EFT nr. C 21 af 25. 1. 1993.

⁽³⁾ EFT nr. C 159 af 17. 6. 1991, s. 34.

⁽⁴⁾ EFT nr. C 92 af 25. 4. 1975, s. 1, og
EFT nr. C 133 af 3. 6. 1981, s. 1.

i overensstemmelse med princippet under afsnittet om »beskyttelse af forbrugernes økonomiske interesser« i de to programmer skal forbrugere, der erhverver varer eller tjenesteydelser, beskyttes mod misbrug af sælgers stærkere stilling herunder især mod standardkontrakter og udelukkelse af væsentlige rettigheder i kontrakterne ;

forbrugeren kan sikres en bedre beskyttelse gennem vedtagelse af ensartede bestemmelser vedrørende urimelige vilkår ; disse bestemmelser skal finde anvendelse på alle aftaler, som indgås mellem erhvervsdrivende og forbrugere ; dette direktiv finder derfor ikke anvendelse på bl.a. arbejdskontrakter, aftaler vedrørende arveret og familieret samt aftaler om oprettelse af selskaber og om disses vedtægter ;

forbrugeren skal nyde samme beskyttelse ved en mundtlig aftale som ved en skriftlig, og i sidstnævnte tilfælde uafhængigt af, om vilkårene er indeholdt i et eller flere dokumenter ;

de nationale lovgivninger giver imidlertid på nuværende tidspunkt kun mulighed for en delvis harmonisering ; kun kontraktvilkår, der ikke er blevet individuelt forhandlet, er omfattet af dette direktiv ; det er vigtigt at give medlemsstaterne mulighed for under overholdelse af Traktaten at sikre forbrugeren et højere beskyttelsesniveau ved at fastsætte strengere nationale bestemmelser end bestemmelserne i dette direktiv ;

det antages, at de love og administrative bestemmelser i medlemsstaterne, som direkte eller indirekte fastsætter vilkårene for forbruger aftaler, ikke indeholder urimelige kontraktvilkår ; det forekommer derfor ikke nødvendigt at lade kontraktvilkår, der afspejler love eller bindende administrative bestemmelser samt bestemmelser i internationale konventioner, som medlemsstaterne eller Fællesskabet er part i, være underlagt bestemmelserne i dette direktiv ; udtrykket »love og bindende administrative bestemmelser« omfatter ligeledes de regler, som ifølge lovgivningen gælder mellem de kontraherende parter, når der ikke er aftalt anden ordning ;

medlemsstaterne bør dog sørge for, at der ikke forekommer urimelige kontraktvilkår deri, især fordi dette direktiv ligeledes omfatter erhvervsvirksomhed af offentlig karakter ;

det er nødvendigt at fastsætte generelle kriterier til vurdering af, om kontraktvilkår er urimelige ;

vurderingen efter faste generelle kriterier af, om vilkår er urimelige, navnlig i forbindelse med erhvervsvirksomhed af offentlig karakter i form af levering af kollektive tjenesteydelser baseret på solidaritet mellem brugerne, skal

suppleres med en samlet vurdering af de forskellige berørte interesser ; heri ligger hensynet til, at der er handlet i god tro ; ved vurderingen af begrebet god tro skal der især tages hensyn til styrkeforholdet i parternes forhandlingspositioner, til, om forbrugeren på den ene eller den anden måde er blevet tilskyndet til at give sin tilslutning til kontraktvilkåret, og til, om varerne eller tjenesteydelserne er solgt eller leveret på forbrugers særlige bestilling ; den erhvervsdrivende kan opfylde kravet om god tro ved at handle loyalt og rimeligt med den anden part, hvis legitime interesser han skal tage hensyn til ;

listen over kontraktvilkår i bilaget kan kun betragtes som vejledende, og, da der i øvrigt er tale om et minimumsdirektiv, kan medlemsstaterne gennem deres lovgivning foretage tilføjelser eller udforme mere restriktive bestemmelser, navnlig hvad angår kontraktvilkårenes rækkevidde ;

varernes eller tjenesteydelsernes karakter bør have indflydelse på vurderingen af, om kontraktvilkårene er urimelige ;

ved anvendelsen af dette direktiv bør vurderingen af, om et vilkår er urimeligt, ikke omfatte vilkår, der omhandler aftalens hovedgenstand eller forholdet mellem leverancens eller ydelsens kvalitet og pris ; der kan imidlertid tages hensyn til aftalens hovedgenstand og forholdet mellem kvalitet og pris ved vurderingen af, om andre kontraktvilkår er urimelige, bl.a. i forbindelse med forsikringsaftaler indgår de bestemmelser, hvori den forsikrede risiko og forsikrernes forpligtelse er defineret eller klart afgrænset, således ikke i en sådan vurdering, når der tages hensyn til disse afgrænsninger ved beregningen af den præmie, som forbrugeren betaler ;

kontrakterne skal være formuleret på en klar og forståelig måde, og forbrugeren skal have en reel mulighed for at gøre sig bekendt med alle vilkårene, og i tvivlstilfælde gælder den fortolkning, der er mest fordelagtig for forbrugeren ;

medlemsstaterne skal træffe de nødvendige foranstaltninger til at hindre, at der fastsættes urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem en forbruger og en erhvervsdrivende, og til at sikre, at de, hvis de alligevel findes, ikke binder forbrugeren, og at aftalen fortsat er bindende for parterne på samme vilkår, hvis den kan videreføres uden de urimelige vilkår ;

i visse tilfælde er der risiko for, at forbrugeren berøves den beskyttelse, der gives i medfør af dette direktiv, ved at kontrakten undergives et tredjelandets ret ; der bør derfor i dette direktiv fastsættes regler, der tager sigte på at hindre denne risiko ;

personer eller organisationer, der i henhold til en medlemsstats lovgivning anses for at have en legitim interesse i forbrugerbeskyttelse, skal have mulighed for at indbringe sager vedrørende kontraktvilkår, der er udarbejdet med henblik på en generel anvendelse i forbrugeraftaler, især urimelige kontraktvilkår, enten for en retsmyndighed eller et administrativt organ, der er kompetent til at træffe afgørelse om klager eller indlede retsprocedurer; denne mulighed indebærer dog ikke en forudgående kontrol af de generelle betingelser inden for en given økonomisk sektor;

medlemsstaternes retsmyndigheder og administrative organer skal råde over tilstrækkelige og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige vilkår i forbrugeraftaler til ophør —

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Artikel 1

1. Formålet med dette direktiv er indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem erhvervsdrivende og forbrugere.

2. Kontraktvilkår, som afspejler love eller bindende administrative bestemmelser samt bestemmelser eller principper i internationale konventioner, som medlemsstaterne eller Fællesskabet er part i, bl.a. på transportområdet, er ikke underlagt dette direktivs bestemmelser.

Artikel 2

I dette direktiv forstås ved

- a) »urimelige vilkår«: kontraktvilkår som defineret i artikel 3
- b) »forbruger«: en fysisk person, der i forbindelse med de af dette direktiv omfattede aftaler ikke handler som led i sit erhverv
- c) »erhvervsdrivende«: en fysisk eller juridisk person, der i forbindelse med de af dette direktiv omfattede aftaler handler som led i sit erhverv, hvad enten det er offentligt eller privat.

Artikel 3

1. Et kontraktvilkår, der ikke har været genstand for individuel forhandling, anses for urimeligt, hvis det til trods for kravene om god tro bevirker en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser ifølge aftalen til skade for forbrugeren.

2. Et kontraktvilkår anses altid for ikke at have været genstand for individuel forhandling, når det er udarbejdet på forhånd, og forbrugeren derved ikke har haft nogen

indflydelse på indholdet, navnlig i forbindelse med en standardkontrakt.

Den omstændighed, at visse elementer i et kontraktvilkår eller et enkelt kontraktvilkår har været genstand for individuel forhandling, udelukker ikke anvendelse af denne artikel på resten af en aftale, hvis en samlet vurdering fører til den konklusion, at der alligevel er tale om en standardkontrakt.

Hvis en erhvervsdrivende hævder, at et standardiseret kontraktvilkår har været genstand for individuel forhandling, har han bevisbyrden.

3. Bilaget indeholder en vejledende og ikke-udtømmende liste over de kontraktvilkår, der kan betegnes som urimelige.

Artikel 4

1. Det vurderes, om et kontraktvilkår er urimeligt, under hensyn til hvilken type varer eller tjenesteydelser aftalen omfatter, og ved på tidspunktet for aftalens indgåelse at tage hensyn til alle omstændighederne i forbindelse med dens indgåelse samt til alle andre vilkår i aftalen eller i en anden aftale, som hænger sammen med denne, jf. dog artikel 7.

2. Vurderingen af, om kontraktvilkårene er urimelige, omfatter hverken definitionen af aftalens hovedgenstand eller overensstemmelsen mellem pris og varer eller mellem tjenesteydelser og betalingen herfor, for så vidt disse vilkår er affattet klart og forståeligt.

Artikel 5

I de aftaler, hvor alle eller nogle af de vilkår, der tilbydes forbrugeren, er i skriftlig form, skal disse vilkår altid være udarbejdet på en klar og forståelig måde. Hvis der opstår tvivl om et kontraktvilkårs betydning, gælder den fortolkningsregel, som er mest gunstig for forbrugeren. Denne fortolkningsregel gælder ikke i forbindelse med de procedurer, der er fastsat i artikel 7, stk. 2.

Artikel 6

1. Medlemsstaterne fastsætter, at urimelige kontraktvilkår i en aftale, som en erhvervsdrivende har indgået med en forbruger, i henhold til deres nationale lovgivning ikke binder forbrugeren, og at aftalen forbliver bindende for parterne på i øvrigt samme vilkår, hvis den kan opretholdes uden de urimelige kontraktvilkår.

2. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at forbrugeren ikke berøves den beskyttelse, som dette direktiv giver, såfremt et tredjelandets lovgivning vælges som gældende lov for aftalen, når denne aftale har nær tilknytning til EF-medlemsstaternes område.

Artikel 7

1. Medlemsstaterne sikrer, at der i forbrugernes og konkurrenternes interesse findes egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem forbrugere og en erhvervsdrivende, til ophør.

2. De i stk. 1 nævnte midler skal omfatte bestemmelser, i henhold til hvilke personer eller organisationer, der ifølge national lov har en legitim interesse i at beskytte forbrugerne, efter national ret kan indbringe en sag for retsmyndighederne eller de kompetente administrative myndigheder, for at disse kan afgøre, om kontraktvilkår, der er udarbejdet med henblik på generel anvendelse, er af urimelig karakter, og anvende egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af sådanne kontraktvilkår til ophør.

3. Sager som omhandlet i stk. 2 kan under overholdelse af den nationale lovgivning indbringes mod hver enkelt erhvervsdrivende eller samlet mod flere erhvervsdrivende inden for samme erhvervssektor eller sammenslutninger heraf, der anvender eller opfordrer til anvendelse af de samme generelle kontraktvilkår eller lignende vilkår.

Artikel 8

Medlemsstaterne kan inden for det område, der omfattes af dette direktiv, vedtage eller bevare strengere bestemmelser, der er forenelige med Traktaten, for at sikre en mere omfattende beskyttelse af forbrugerne.

Artikel 9

Senest fem år efter den i artikel 10, stk. 1, nævnte dato forelægger Kommissionen Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om dette direktivs anvendelse.

Artikel 10

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 31. december 1994. De underretter straks Kommissionen herom.

Disse bestemmelser finder anvendelse på alle aftaler, der indgås efter den 31. december 1994.

2. Når medlemsstaterne vedtager disse love og bestemmelser, skal de indeholde en henvisning til dette direktiv, eller de skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for denne henvisning fastsættes af medlemsstaterne.

3. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de nationale retsforskrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 11

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Luxembourg, den 5. april 1993.

På Rådets vegne

N. HELVEG PETERSEN

Formand

BILAG

KONTRAKTVILKÅR SOM OMHANDLET I ARTIKEL 3, STK. 3

1. Kontraktvilkår, hvis formål eller virkning er følgende :

- a) at udelukke eller begrænse den erhvervsdrivendes lovbestemte ansvar i tilfælde af, at forbrugeren dør eller beskadiges legemligt som følge af en handling eller en udeladelse fra den erhvervsdrivendes side
- b) at udelukke eller på uhensigtsmæssig vis at begrænse forbrugeren lovbestemte rettigheder over for den erhvervsdrivende eller en anden part i tilfælde af, at den erhvervsdrivende ikke har opfyldt forpligtelserne efter aftalen, eller kun har opfyldt dem delvis eller mangelfuldt, herunder muligheden for at udligne en gæld til den erhvervsdrivende med et tilgodehavende hos denne
- c) at skabe en bindende forpligtelse for forbrugeren, mens den erhvervsdrivendes ydelser er underlagt en betingelse, hvis opfyldelse alene afhænger af hans vilje
- d) at tillade den erhvervsdrivende at beholde et af forbrugeren indbetalt beløb, når denne ikke ønsker at indgå eller gennemføre aftale, uden at forbrugeren har ret til en godtgørelse af tilsvarende størrelse fra den erhvervsdrivende, hvis det er den erhvervsdrivende selv, der opgiver aftalen
- e) at pålægge en forbruger, som ikke opfylder sine forpligtelser, en uforholdsmæssigt stor godtgørelse
- f) at tillade den erhvervsdrivende at opsige aftalen efter forgodtbefindende, medmindre der gives forbrugeren samme mulighed, som at tillade den erhvervsdrivende at beholde et af forbrugeren indbetalt beløb for tjenesteydelser, som den erhvervsdrivende endnu ikke har leveret, hvis det er den erhvervsdrivende selv, der opsiger aftalen
- g) at tillade den erhvervsdrivende uden rimeligt varsel at bringe en aftale indgået på bestemt tid til ophør, medmindre der er alvorlige grunde hertil
- h) automatisk at forlænge en aftale med begrænset varighed, hvis forbrugeren ikke har givet udtryk for ønske om det modsatte, når den dato, der er fastsat som sidste frist for forbrugeren til at give udtryk for sit ønske om, at aftalen ikke skal forlænges, ligger urimeligt langt fra datoen for aftalens udløb
- i) bindende for forbrugeren at fastslå, at denne har accepteret vilkår, som han rent faktisk ikke har haft mulighed for at stifte bekendtskab med inden aftalens indgåelse
- j) at tillade den erhvervsdrivende ensidigt at ændre kontraktvilkårene uden gyldig og i aftalen anført grund
- k) at tillade den erhvervsdrivende ensidigt uden gyldig grund at ændre egenskaberne ved det produkt eller den tjenesteydelse, der skal leveres
- l) at bestemme, at vareprisen skal afgøres på leveringstidspunktet, eller at tillade sælgeren af en vare eller leverandøren af tjenesteydelser at sætte prisen op, uden at forbrugeren i begge tilfælde har en tilsvarende ret til at annullere kontrakten, hvis den endelige pris er for høj i forhold til den pris, der blev aftalt ved kontraktens indgåelse
- m) at give den erhvervsdrivende ret til at afgøre, om den leverede vare eller tjenesteydelse opfylder kontraktvilkårene, eller at give denne en ensidig ret til at fortolke det enkelte kontraktvilkår
- n) at begrænse den erhvervsdrivendes pligt til at respektere de forpligtelser, som dennes befuldmægtigede har indgået, eller at gøre den erhvervsdrivendes forpligtelser betinget af, at en særlig formalitet overholdes
- o) at pålægge forbrugeren pligt til at opfylde sine forpligtelser, selv om den erhvervsdrivende ikke opfylder sine
- p) at give den erhvervsdrivende mulighed for uden forbrugeren samtykke at overdrage aftalen, når dette kan føre til en forringelse af forbrugeren garanti
- q) at ophæve eller indskrænke forbrugeren adgang til at rejse søgsmål eller benytte andre retsmidler, navnlig ved at pålægge forbrugeren et krav om udelukkende at lade evt. tvister afgøre ved voldgift, der ikke er omfattet af retlige bestemmelser, ved uretmæssigt at begrænse de bevismuligheder, som forbrugeren har til rådighed, eller ved at pålægge denne en bevisbyrde, der ifølge gældende ret ligger hos den anden aftalepart.

2. Rækkevidden af litra g), j) og l)

- a) Litra g) forhindrer ikke, at en leverandør af finansielle tjenesteydelser ensidigt og, hvis der foreligger gyldig grund, uden varsel kan bringe en aftale, der er indgået på ubestemt tid, til ophør, forudsat at den erhvervsdrivende forpligtes til omgående at give den anden eller de andre aftaleparter meddelelse herom.

b) Litra j) forhindrer ikke, at en leverandør af finansielle tjenesteydelser kan forbeholde sig ret til, hvis der foreligger gyldig grund, uden varsel at ændre den rentesats, som forbrugeren skal betale, eller beløbet for andre udgifter i forbindelse med finansielle tjenesteydelser, forudsat at den erhvervsdrivende forpligtes til snarest muligt at give den anden eller de andre aftaleparter meddelelse herom, og at den anden eller de andre aftaleparter omgående kan opsige aftalen.

Litra j) forhindrer heller ikke, at en erhvervsdrivende kan forbeholde sig ret til ensidigt at ændre vilkårene i en aftale, der er indgået på ubestemt tid, forudsat at han forpligtes til at underrette forbrugeren med et rimeligt varsel, og at denne kan opsige aftalen.

c) Litra g), j) og l) gælder ikke for:

— forretninger i forbindelse med værdipapirer, finansielle instrumenter og andre varer eller tjenesteydelser, hvis pris er bundet til svingninger i en kurs, et børsindeks eller en finansmarkedsrente, som den erhvervsdrivende ikke har indflydelse på

— aftaler om køb eller salg af fremmed valuta, rejsechecks eller internationale postanvisninger, der lyder på en fremmed valuta.

d) Litra l) er ikke til hinder for lovformelige prisreguleringsklausuler, såfremt retningslinjerne for pris-svingningerne er udførligt beskrevet i kontrakten.
